

Over trustdiensten en vergunningen ervoor

In Nederland zijn voor internationaal opererende concerns 16.000 vennootschappen gevestigd die worden beheerd door zo'n 140 trustkantoren. Advocaten komen daar soms mee in aanraking, of verrichten zelf 'trustdiensten'. Wanneer is het aanbieden van deze diensten vergunningplichtig? Wat zijn de risico's? En hoe is het toezicht erop geregeld?

.....
Mogelijk worden er door advocaten, accountants of belastingadviseurs zonder vereiste vergunning nog trustdiensten verleend
.....

.....
Jacqueline de Rooij
juriste bij De Nederlandsche Bank
.....

Advocaten kunnen in de uitoefening van hun beroep soms vergunningplichtig onder de Wet toezicht trustkantoren (Wtt) blijken te zijn als ze diensten verlenen die gelden als 'trustdiensten'. Vooral het optreden als bestuurder in opdracht van een derde of het verlenen van domicilie (kortweg: vestiging van een vennootschap op het eigen adres, op verzoek van een derde) in combinatie met bijvoorbeeld het geven van advies, zijn activiteiten die soms als 'bijproduct' van de eigenlijke werkzaamheden als advocaat worden verricht en die onder omstandigheden alleen mogen worden verleend wanneer men een Wtt-vergunning heeft. Ook kunnen cliënten van advocaten

te maken krijgen met het verbod om zonder vergunning als trustkantoor actief te zijn. Een derde raakvlak met de advocatuur is dat van de advocaat die een trustkantoor of een cliënt daarvan als cliënt heeft.

Poortwachters tegen witwassen
Nederland heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor onder meer financieringsmaatschappijen of houdster-vennootschappen van multinationals. Hierbij speelt de kwaliteit van zakelijke dienstverlening een belangrijke rol, maar ook fiscale overwegingen zijn van belang. Veel internationaal opererende concerns maken gebruik van Nederlandse vennootschappen, waarbij trustkantoren zorgen voor het beheer van deze entiteiten. Op deze wijze zijn er zo'n 16.000 vennootschappen in Nederland gevestigd die beheerd worden door zo'n 140 trustkantoren. Het overgrote

deel van die vennootschappen heeft geen eigen kantoor in Nederland nodig. Wel moet zo'n entiteit hier in Nederland opgericht worden en een vestigingsadres (domicilie) en een bestuurder hebben. Ook moet de jaarrekening worden opgemaakt, er moet belastingaangifte worden gedaan en de nodige contractuele verbintenissen moeten worden aangegaan.

Trustkantoren zijn gespecialiseerd in het verlenen van deze diensten aan dergelijke vennootschappen. Op verzoek van de achterliggende uiteindelijk belanghebbende bij de internationale structuur waarvan de Nederlandse vennootschap deel uitmaakt, zorgen zij ervoor dat zo'n Nederlands onderdeel van een internationale structuur 'in good standing' verkeert. Daarbij zijn de diensten van Nederlandse banken, accountants, fiscalisten, notarissen en advocaten onmisbaar. Ofschoon er valide zakelijke redenen zijn om financiële transacties door Nederland te laten lopen, is voorstelbaar dat deze internationale concernstructuren ook misbruikt kunnen worden, bijvoorbeeld om geld wit te wassen. Om te voorkomen dat de integriteit van de Nederlandse financiële sector in het geding kan komen, kregen de trustkantoren met de inwerkingtreding van de Wtt op 1 maart 2004 de rol van poortwachter toebedeeld binnen de Nederlandse financiële sector. De Nederlandsche Bank (DNB) houdt toezicht op de invulling van deze poortwachtersrol door trustkantoren.

Beoordeling van integriteit

Een integere trustsector betekent dat trustkantoren én hun cliënten integer zijn. Daarbij moet met name gedacht worden aan het voorkomen dat de sector betrokken raakt bij witwassen van gelden of financiering van terroristische activiteiten. Het toezicht door DNB op trustkantoren wordt daarom integriteitstoezicht genoemd. Anders dan bij het prudentieel toezicht zoals DNB dat uitoefent op onder meer banken, is de

.....
Zodra aan meer dan één cliënt trustdiensten worden verleend, is al een vergunning nodig
.....

solvabiliteit of financiële stabiliteit van trustkantoren niet het voorwerp van toezicht door DNB.

Een vergunninghoudend trustkantoor moet doorlopend aan bepaalde eisen voldoen. De belangrijkste daarvan is een goede invulling van de eerdergenoemde poortwachtersfunctie. Die bestaat eruit dat een trustkantoor haar cliënten en hun (financiële) achtergrond moet kennen, moet weten wat de reden

Meer dan postbus

Als je in opdracht van een derde optreedt als bestuurder van een vennootschap, een adres verstrekt aan een vennootschap en vervolgens de post doorstuurt, of wanneer je een rechtspersoon verkoopt, kan er, afhankelijk van de vervulling van overige voorwaarden, sprake zijn van vergunningplicht.

Zie voor jurisprudentie over de trustdienst 'verkoop van rechtspersonen': Rechtbank Rotterdam 20 juli 2007, LJN: BB4579.

is om van een in Nederland gevestigde vennootschap gebruik te maken en moet beoordelen of er integriteitsrisico's kleven aan de gelden die door zo'n vennootschap stromen. DNB beoordeelt de wijze waarop een trustkantoor aan deze eisen voldoet. Bij de verdeling van haar toezichtcapaciteit gaat DNB uit van een risico-inschatting die van elk trustkantoor wordt gemaakt.

Vier trustdiensten

De Wtt verbiedt het werkzaam zijn als trustkantoor vanuit een vestiging in Nederland zonder een vergunning van de toezichthouder (DNB). Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen kunnen trustdiensten verlenen en daarmee vergunningplichtig zijn.

Er zijn vier trustdiensten die elk voor zich leiden tot de kwalificatie 'trustkantoor'. Het beroeps- of bedrijfsmatig optreden als bestuurder op verzoek van een derde is zo'n trustdienst. Ook het verlenen van domicilie (als enig (post)adres in Nederland) in combinatie met bepaalde bijkomende werkzaamheden zoals het voeren van de administratie, het geven van (fiscaal) advies of het doorsturen van correspondentie, is een trustdienst. De derde vergunningplichtige trustdienst is de verkoop van rechtspersonen. Tot slot kwalificeert ook het optreden als trustee voor een Angelsaksische 'trust' als een trustdienst.

Met name de eerste twee diensten – optreden als bestuurder en verlenen van domicilie – worden ook nog wel eens geleverd door niet-trustkantoren, veelal door een advocaat, accountant of

belastingadviseur, als ‘bijproduct’ van hun eigenlijke dienstverlening. Bij inwerkingtreding van de Wtt is in diverse vakbladen van deze beroepsgroepen aandacht besteed aan de vergunningplicht wanneer trustdiensten worden verleend. Toch valt niet uit te sluiten dat er binnen deze beroepsgroepen nog trustdiensten worden verleend zonder de vereiste vergunning daarvoor. In dit verband dient men zich te realiseren dat zodra aan meer dan één cliënt trustdiensten worden verleend, al een vergunning nodig is.

Wanneer uitsluitend bestuursdiensten in de zin van de Wtt, en geen andere trustdiensten, worden verleend aan een vennootschap waaraan een vergunninghoudend trustkantoor domicilie verleent en waarvoor dat kantoor tevens de administratie voert of de jaarrekening opmaakt, kan mogelijk een beroep worden gedaan op de vrijstellingsregeling Wet toezicht trustkantoren. De poortwachtersfunctie dient in dat geval vervuld te worden door het vergunninghoudende trustkantoor.

Verkrijging en kosten

Om voor een vergunning als trustkantoor in aanmerking te komen, moeten de betrouwbaarheid en deskundigheid van de bestuurders, commissarissen en eventuele overige (mede)beleidsbepalers buiten twijfel staan. (In)directe houders van een belang van ten minste 10% worden alleen op betrouwbaarheid getoetst en de zeggenschapsstructuur van het trustkantoor moet voldoende transparant zijn. Van de voorziene bedrijfsvoering moet in voldoende mate vaststaan dat deze integer is. De administratieve organisatie en interne controle moeten zodanig zijn ingericht dat aan de eisen die aan een trustkantoor worden gesteld, kan worden voldaan.

Aan het verkrijgen van een vergunning en aan het onder toezicht staan, zijn kosten verbonden die voor een deel afhankelijk zijn van de omvang van het trustkantoor. Wie voor een vergunning

.....

Omdat de vergunning en het onder toezicht staan geld kosten, deels afhankelijk van de omvang van het trustkantoor, zal een vergunningaanvrager een kosten-batenafweging maken

.....

in aanmerking wenst te komen, zal daarom een kosten-batenafweging maken. Wanneer twijfel bestaat of men in bepaalde gevallen een vergunning nodig heeft, is het raadzaam contact op te nemen met DNB.¹

Opsporing en sancties

DNB reageert op signalen uit de markt over illegale trustkantoren en houdt ook voortdurend zelf de markt in de gaten. Wanneer het vermoeden bestaat dat sprake is van overtreding van de Wtt, heeft DNB de bevoegdheid nader onderzoek (ter plaatse) te doen.

Wanneer sprake is van verlenen van trustdiensten zonder vergunning en daarmee van een ‘illegaal trustkantoor’, worden de activiteiten beëindigd of er wordt alsnog een vergunning aangevraagd. In beide gevallen is de Wtt overtreden, hetgeen onder andere kan leiden tot het opleggen van een bestuurlijke boete van maximaal € 87.125, zonodig tezamen met een last onder dwangsom die ertoe strekt het verlenen van trustdiensten te staken. Overtreding van het verbod om zonder vergunning werkzaam te zijn als trustkantoor vormt bovendien een economisch delict.

Door DNB opgelegde formele maatregelen behoeven niet in de weg staan aan vergunningverlening. Wel worden deze meegewogen bij de beoordeling van onder meer de betrouwbaarheid van de bestuurder van een trustkantoor dat besluit alsnog een vergunning aan te vragen.

.....

¹ Vragen over trustactiviteiten? Zie de website van DNB (ww.dnb.nl), ook voor regelgeving die op trustkantoren van toepassing is; of bel de Informatiedesk van De Nederlandsche Bank: 0800-020 10 68.